

1945-02-09

AFSENDER

Johanne Christine Larsen

MODTAGER

Astrid Warberg-Goldschmidt

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet øverst s. 1

Generel kommentar:

Det er uklart, hvem børnene på fotografierne var. Adam Goldschmidts datter, Lena Brita, blev født 1942. Ina Goldschmidts Harriet i 1927, Ulf i 1933. Janna Schous datter, Pernille, er født 1945, men eftersom Jannas far var Jørgen/Buf Schou, var hun ikke af jødisk slægt.

Det vides ikke, hvem Ruth Petersen var. Ej heller kendes navnet på Janna Schous svigermor.

Johanne købte en dyr frakke og et træsnit af Johannes Larsen som julegaver.

Afsendersted:

Lindøgaard pr. Dræby St.

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Adressen er skrevet bag på kuverten

Modtagersted:

Bakkevej 12 Hareskov St.

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):

Adressen er skrevet på kuvertens forside

Omtalte personer:

Ina Goldschmidt

Anne Marie -, i huset på Lindøgaard

Adolph Larsen

Andreas Larsen

Else Larsen, Andreas Larsens kone

Ole -, Lindøgaard

Axel Müller

Janna Schou

Erik Warberg Larsen

Grete Warberg Larsen

Martin Warberg Larsen

Per Warberg Larsen

Laura Warberg Petersen

Arkivplacering:
Kerteminde Egns- og Byhistoriske
Arkiv, BB2451

Trykt udgave:
Nej

Proveniens:
Gave til Østfyns Museer fra en
efterkommer af Astrid Warberg-
Goldschmidt

DOKUMENTINDHOLD

Johanne/Junge har fået brevpapir af Andreas/Puf og Else Larsen i julegave.

Hun takker for de lånte fotos af børnene. De ser slet ikke jødiske ud. Johanne takker også for tobakken, og hun vil gerne købe mere.

Det er godt, at Janne har hjælp efter fødslen nu, hvor man hverken har varme eller lys nok.

Det er ved at blive forår.

Martin/Manse har været aktiv med at skaffe brændsel.

Grethe og Martin er omsider blevet gift, og familien har haft en hyggelig fest.

TRANSSKRIFTION

[Håndskrevet på kuvertens forside:]

Modt. 12' Febr. 1945

verset? besv. 13' Febr.

Fru A. Warberg Müller

Bakkevej 12

Hareskov St.

[Fortrykt på kuvertens bagside:]

JOHANNE WARBERG LARSEN

LINDØGAARD

[Håndskrevet på kuvertens bagside:]

Dræby St.

[Fortrykt på s. 1:]

JOHANNE WARBERG LARSEN

[Håndskrevet i brevet:]

Lindøgd. 9-2-1945

Kære lille Dis!

Jeg har paa Fornemmelsen at dette kun bliver et lille Brev, til gengæld skal det være paa mit fine nye Brevpapir, som jeg fik af Puf og Else til Jul; jeg er vældig stolt af at have Br.papir med Navn. Desværre er det med Linier, hvad der navnlig slet ikke passer til fint Papir.

Tak for dit sidste Brev. Ja, næppe havde jeg sendt dit Brev sidst, før jeg kom i Tanker om Billederne, jeg var lige ved at sende dem næste Dag, men tænkte saa, at det hastede nok ikke saa meget at jeg behøvede at afse 20 Ør. paa dem – 20 Ør. er dog Penge! De er aldeles henrivende hun ligner jo Sjums op ad Dage; hun maa være en yndig lille en. Drengen er ogsaa sød hvor ser han dog uendelig lidt jødisk ud, hun ogsaa. Tak for

Laan! Og vil du sige Axel Tak for Tobakken den er ganske dejlig, jeg bruger den til at blande mel. min hjemmedyrkede Tobak, hvis Axel vil sende mig en 1 Pakke til, hvad jo slet ikke haster, kan jeg sende en Femmer, det kan jeg for Resten gøre med det samme, mere har jeg ikke Raad til, jeg er kommen lidt bagefter i denne Mdr. Julen var mig mægtig dyr. 45 Kr. for Frakken, 20 Kr. til et Træsnit til Bibbe og alle andre Gaver til dem her hjemme ogsaa altfor dyre, saa kommer man jo ba' etter.

Hvor var det dog dramatisk og spændende med Jannas Fødselsfærd, og hvor var det en glimrende Præstation men 5 ½ Pund er jo lidt bitte; begge Drengene her vejede 9 Pund og Bibbe 8, og endda synes jeg de var smaa. Nu hører jeg næste Gang maaske om hendes Hjemkomst, det bliver ikke let for hende med al den Lys og Varmerationering, godt at hun har sin Svigermor til at støtte sig i den første svære Tid.

Apropos Varme! Vi priser Tøvejret og fryser ikke, naar det er saa mildt i Vejret, selv med vores meget nedsatte Fyring. Nej, du kan tro, der er intet at bebrejde Manse, det har ligget ham stærkt paa Sinde hele Tiden, og han har købt for noget af ["af" overstreget] over 1000 Kr Brændsel. At han fik skaffet det sidste Læs Brunkul var lidt af en Bedrift, men Himmelen være priset, at han fik det, ellers havde det set galt ud. Hele Egnen her er ramt af Brændselsnød, der fryses mange Steder. Grunden er nok at Tørvene her – jeg mener dem vi fik her omkring ["omkring" indsat over linjen] var saa utrolig udrøje, saa alle har forregnet sig, da de købte ind. For vores Vedkommende A.M.s skamløse Ødslen jeg er lidt bitter over det, for baade Manse og jeg havde arbejdet for at faa hende til at spare. Manse mente, det var fordi hun ikke vilde, altsaa en Slags Stædighed – Jyderne er jo saa stædige, men jeg mente, det var Dumhed. Men bebrejde Manse noget, kan man sandelig ikke, han er hundeanst for at jeg skal fryse. Nu fælder han en af vore mægtige Popler i Haven, for at have godt med Brænde næste Aar – hvad vi for Resten ogsaa havde i Aar, men intet forslag jo. - -

I Gaar havde vi saamænd Bryllupsgilde. Endelig havde Grethe faaet sine Skilsmissepapirer i Orden, saa de kunde blive gift, og lille Grethe var lykkelig; det var ikke saa rart for hende at være "ugift", naar hun var saa iøjnefaldende langt henne. De mødte Kl 10 henne hos Sognefogeden i Dræby og havde en hel hyggelig Stund hos de meget flinke Mennesker, fik Vin og mange gode Ønsker. Jeg har altid holdt saa meget af den Sognefoged. De kom her ved 11 Tiden, saa glade og fornøjede og saa saa smukke ud, da de straalende kom kørende ind i Gaarden i Giggen. Saa kom Drengene, rene og fine, de havde selv besørget deres Omklædning og til Tilfredshed. Agraren havde været i Munkebo om

Morgenen og købt en rød Alpeviol til Grethe; den stod midt paa Bordet, som var dækket med alt vores pæneste Udstyr. Vi fik jævn Suppe (henkogt) med Ærter og Gulerødder, 2 mægtige Hanekyllinger med Agurker og Gélé samt en fortræffelig Æblekage. Da vi helt er hørt op med at bage, havde vi købt Lagkagebunde og Smaakager til Kaffen som vi nød midt paa Eftermiddagen. Vi havde lige faaet Cigarer fra Brugsen, saa Røg manglede heller ikke. Det var saa baade festligt og hyggeligt. Vin kunde vi jo ikke præstere, men saa drak vi Æblemost af Vinglas, saa vi kunde drikke deres Skaal, de havde faaet en Stol, en Slags Lænestol af Familien i Kjerteminde af Manse et Gavekort i Brugsen paa 25 Kr. og nu har jeg lige hørt, at Naboerne har skilliget sammen og overrakt dem en Konvolut med 65 Kr. Jeg er saa rørt over det. Der var et Telegram fra Ruth Petersen, hvem Bibbe har holdt à jour, saa det var jo ude omkring og lille Ole har heller ikke kunnet holde tæt, men fortalt det til deres Nabokone. Nu kan vi snart faa Foraar, Vintergækkerne er snart store ude i Haven og jeg tror, men er ikke sikker, at jeg hørte Viben i Gaar, da jeg var i Haven; jeg synes aldrig vi har ventet Foraaret med saa stor Længsel som i Aar, og hvis de nu ikke kan præstere Lys til os mere, saa maa vi sandelig være taknemmelige for at vi gaar den lyse Tid i Møde.

Vi har hørt fra Bibe, hun er glad ved sit nye Arbejde, hun skriver at det hele er saa udmærket organiseret der, meget bedre end i Odder.

[Indsat øverst på s. 4; på hovedet:] Saa bliver det ikke til mere denne Gang; tilgiv mig at jeg glemte Billederne sidst, jeg var saa vred paa mig selv for det og forstaar ikke, hvordan jeg kunde være saa sløset

[Indsat øverst s. 3; på hovedet:] Hermed Femmeren, hvis det næste Gang bliver lidt mere, kan jeg maaske udligne med Frimærker, eller har I dem gratis? Hils Axel! Tusind Hilsner Junge

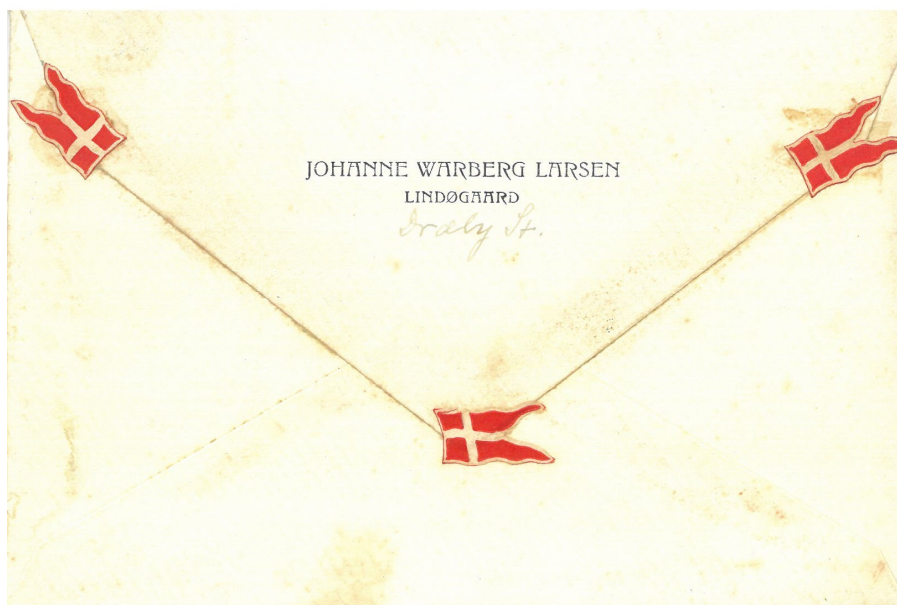
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

dindag. 7-2-1945

JOHANNE WÄRBERG LÄRSEN

Kære lille Lis!
jeg har paa Fornemmelser at dette
skal blive et lille Brev, til Gengæld
skal det være paa smukt fine nye
Brevpapir, som jeg fik af Puff og blev til
fuld, jeg er virkelig stolt af at have
Brevpapir med Malm. Desuden er det med
dine, hvad der navnlig skal ikke passere
til fint Papir.

Tak for dit sidste Brev, ja, næppe havde
jeg sendt det Brev sidst, for jeg kom i
Tanker om Billederne, jeg var lige net
at sende dem sidste dag, men tænkte
saa, at detastede net ikke saa meget
at jeg behøvede at afge 20 Gr. paa dem
- 20 Gr. i dag Penges! De er aldeles lækker
men ligner jo Ljums op af dag, men
maa være en yndig lille en. Brevet
er ogsaa et, hvor jeg har dog uendelig
lille jødiske kød, men ogsaa. Tak for dem!
Og vil du sige Axel Tak for Tabakken
den er ganske dejlig, jeg brugte den til at
blende med. Min Ljumsmedynde Tabak
hvis Axel vil sende mig 1 Pakke til,
hvad jeg skal ikke haste, kan jeg sende
en Femmer, det kan jeg for Resten gøre med
det samme, men har jeg ikke Rødt til,
jeg er kommen lidt bagfælle i disse Neds.
Juden var mig meget dyr. 45 Kr. for
Frakten, 20 Kr. til et Tidsnit til Billedet
og alle andre Gaver til den her Ljums

og saa allfor dyre, saa kommer man
jo bare efter.

Hvor var det dog dramatisk og opæn-
dende med Joachim Fodsløfard, og
hvor var det en glimrende Prestation
men 5 1/2 tt er jo lidt lille, hej og Dreyer
er uagtet 9 tt og Bibbe 8, og Ludda syntes
de var smaa. Men siden j næste Gange
maaske om hærdes Hjemkomst, det
bliver ikke let for hende med al den
dyr og Varmrationering, godt at hun
har sin Frigemsor til at stalle sig
til i den første store Tid.

Apropos Varme! Vi priser Tømreret
og jernet ikke, naar det er saa meget
i vejet, selv med vore mest med alle
Forsure. Nej, du kan tro, der er indt at
hebrøide Maaen, det har ligget hær
skævt paa Sivde hele Tiden, og han har
købt for næst af over 1000 Mr. Bændel.
At han fik skaffet det sidste var Børn
kun var lidt af en Bedrift, men Børn
vilen var priset, at han fik det, eller
brønde det let gælt ret. Helt egen her
er ramt af Bændel. vdd, der jernes
mange Bøden. Grunden er nok at
Touche her - j, men dem vi fik her ^{ombrøide}
var saa titral, vedrige, saa alle har
forregnet sig, da de købte ind. For vore
Vestkammeret A. M. skamles Bøden
j, er lidt lille om det, og haab, man
j, havde drøjedet for at faa hende til
at spare. Maaen mente, det var faktisk

denne borte & ikke gæst! I den sidste af dem
sættene blev vistnok den, der har
den sidste del af sine, som i mange
Hjerte-fæmmerer, som det er
hjem ikke vilde, altsaa en Fla. Stedlig
hed - fylderne er jo saa stædige, man
jo vilde, det var den sidste. Men de
brødt manne meget, kan man sandt
ikke, man er tilbøjelig til at j. thal
frøje. Men fælden kan den af vore
vilde, lige Popler i Haven, for at have
gult smukt Brændt ved de Aar - hvad vi
for Resten ogsaa havde i Aar, men indt
for sig jo. — — —

7 Gaar havde vi saamænd Bryllups-
gildet. Endelig havde Grethe faaet sine
Philosophiske papirer i Orden, saa de kunde
selve gift, og lille Grethe var lykkelig,
det var ikke saa langt for hende at være
"gift" naar sin var saa i sine faldene
Lad hende, de smukke Kl. 10 havde hvo
Lad hende i Ordet, og havde en hel
Bryllups-Fejert holdt meget flinke
Middags, fik Vin og mange gode Præter
jeg har allert høst saa meget af den Sagnet
de kom den 11 Tid, den glade og forbrø-
de, og saa saa smukke ut, da de straalende
kom hørende ind i Gaarden i Gigen.
Saa kom Brøden, runde og fine, de havde selv
berøget den omklædning, og til Tilbedet.
Agteren havde vent i Mærkelde om Høgen
og koldt en rød Apenal til Grethe, den hot
midt paa Bordet, som var dækket med
alt vore gamle Kd. ty. Vi fik jaen Suppe
(benke) med Arde og Gulledder, 3 Mad-
rige Hønekylling med Axtør og Gell
skrubt en Fortæffelig Abildkage. Da vi
helt en lort og med at bage, havde vi

... den saa dikkelt
det forstaaer, som enddaa er
dikkelt, naar man saa mig her
Gavn! jeg er nu et 7. gundt Billed
for hvem det ikke vil mere
købt Løskjæbende og i maasken til Kaffe
som vi nu mit paa 6. gundt Billed
Vi havde lige faaet sigarene fra Brugsen
saa Rø, smagtede heller ikke, det var
saa ledet forskit og lyggeligt. Din kunde
vi jo ikke frastjæle, men saa drak vi
Ablemost af Vinglas, saa vi kunde drikke
den. Saa, de havde faaet en Stab, en
Fløj, Landstol af Familien i Kjællermind
af Maase et Gavekort i 15 Reger paa
25 Kr. og nu har jo lige hørt, at Nabberne
har skillinget sammen og overrakt
dem en Konvalut med 65 Kr. Nu er
saa roligt over det. - Der var et Billed
fra ~~Hans Petersen~~, hvem Deinde har
i jaen, saa det var jo ude omkring og lille
de har heller ikke stillet holdt det, men
fortæll det til den Nabokone. -
Nu kan vi snart paa Foraars, Vinde-
gabben er snart stor led i Haveri
og jo tror, men er ikke sikker, at jo hørte
Viben i Saar, da jo var i Haveri og jo syne
aldrig vi har været fordaet med
saa stor Løngel som i Saar, og heris
de nu ikke kan frastjæle sig til os
mere, saa maas vi sandelig sige tak
menlige for at vi gaa den lange Tid
i Middet.
Vi har hørt fra Bibbe, hun er
glad med sit nye Arbejde, men skruer
at det heller er saa uden det orga-
niseret der, meget bedre end i Adde.